

United Nations
Nations UniesInternational Criminal Tribunal
for the former Yugoslavia
Tribunal Pénal International
pour l'ex-Yougoslavie

“PLANINA VLAŠIĆ” (IT-02-59)

DARKO MRĐA

DARKO MRĐA

Osuđen za ubistvo i nehumana djela

Tokom 1992. godine, bio je pripadnik jednog “interventnog voda”, specijalne policijske jedinice bosanskih Srba u gradu Prijedoru, u sjeverozapadnom dijelu Bosne i Hercegovine.

- osuđen na 17 godina zatvora

Zločini za koje je osuđen (primjeri):

Ubistvo, nehumana djela (kršenja zakona i običaja ratovanja, zločini protiv čovječnosti)

• Zajedno sa drugim pripadnicima interventnog voda, Darko Mrđa je lično i direktno učestvovao u izvođenju, čuvanju, sprovođenju, streljanju i ubistvu više od 200 nenaoružanih muškaraca na Koričanskim stijenama. Osim 12 muškaraca koji su preživjeli pokolj, svi muškarci su poubijani.

Rođen	28. juna 1967. u Zagrebu, Hrvatska
Optužnica	Prvobitna: 16. aprila 2002; izmijenjena: 4. avgusta 2003.
Uhapšen	13. juna 2002. od strane multinacionalnih stabilizacijskih snaga (SFOR)
Prebačen na MKSJ	14. juna 2002.
Prvo stupanje pred sud	17. juna 2002. izjasnio se da nije kriv ni po jednoj tački optužnice
Potvrдно izjašnјavanje o krivici	24. jula 2003. izjasnio se krivim za ubistvo i nehumana djela
Presuda o kazni Pretresnog vijeća	31. marta 2004, osuđen na 17 godina zatvora
Nalazi se na izdržavanju kazne	23. novembra 2004. prebačen je u Španiju na izdržavanje preostalog dijela kazne. U izdržavanje kazne je uračunato vrijeme koje je proveo u pritvoru od 14. juna 2002.

STATISTIČKI PODACI

S obzirom da je prije početka suđenja sklopljen sporazum o izjašnjanju o krivici, suđenje nije bilo potrebno.

PRESUDA O KAZNI PRETRESNOG VIJEĆA	
31. marta 2004.	
Pretno vijeće I	Sudija Alphonse Orié (predsjedavajući), sudija Amin El Mahdi, sudija Joaquín Canivell
Tužilaštvo	Alan Tieger, Timothy Resch
Odbrana	Vojislav Dimitrijević, Otmar Wachenheim

POVEZANI PREDMETI	
<i>prema geografskom području</i>	
BANOVIĆ (IT-02-65/1) “LOGORI OMARSKA I KERATERM”	
BOROVNICA (IT-95-3) “PRIJEDOR”	
BRĐANIN (IT-99-36) “KRAJINA”	
KARADŽIĆ I MLADIĆ (IT-95-5/18) “BOSNA I HERCEGOVINA” I “SREBRENICA”	
KOVAČEVIĆ I DRLJACA (IT-97-24) “PRIJEDOR”	
KRAJISNIK (IT-00-39 I 40) “BOSNA I HERCEGOVINA”	
KVOČKA I DRUGI (IT-98-30/1) “LOGORI OMARSKA, KERATERM I TRNOPOLJE”	
MEJAKIĆ I DRUGI (IT-02-65) “LOGORI OMARSKA I KERATERM”	
MILOŠEVIĆ (IT- 02-54) “KOSOVO, HRVATSKA I BOSNA I HERCEGOVINA”	
PLAVŠIĆ (IT-00-39 I 40/1) “BOSNA I HERCEGOVINA”	
SIKIRICA I DRUGI (IT-95-8) “LOGOR KERATERM”	
STAKIĆ (IT-97-24) “PRIJEDOR”	
STANIŠIĆ, MIĆO (IT-04-79)	
TADIĆ (IT-94-21) “PRIJEDOR”	
ŽUPLJANIN (IT-99-36) “KRAJINA”	

OPTUŽNICA I TAČKE OPTUŽNICE

Dana 16. aprila 2002., Tužilaštvo je podiglo optužnicu protiv Darka Mrđe koja je potvrđena 26. aprila 2003. Optužnicom se teretio po dvije tačke za zločine protiv čovječnosti i po jednoj tački za kršenja zakona i običaja ratovanja. Uhapšen je u Prijedoru i prebačen na MKSJ 13. juna 2002. Na prvom stupanju pred Sud izjasnio se po svim tačkama optužnice da nije kriv.

Nakon što se Darko Mrđa izjasnio krivim po tačkama 2 i 3 optužnice, sudije su potvrdile izmijenjenu optužnicu koja je podnesena 4. avgusta 2003.

Darko Mrđa se teretio na osnovu individualne krivične odgovornosti (član 7(1) Statuta Međunarodnog suda) za:

- ubistvo (kršenja zakona i običaja ratovanja, član 3),
- nehumana djela (zločini protiv čovječnosti, član 5).

SPORAZUM O IZJAŠNJAVANJU O KRIVICI/ POTVRDNO IZJAŠNJAVANJE O KRIVICI

Pravilnik o postupku i dokazima Međunarodnog suda utvrđuje postupak za sporazum o izjašnjavanju o krivici (pravilo 62ter). Tužilac i odbrana mogu se sporazumjeti da će, nakon što se optuženi potvrdno izjasni o krivici po optužnici ili po jednoj ili više tačaka optužnice, tužilac pred pretresnim vijećem zatražiti da se optužnica shodno tome izmijeni i predložiti neki konkretan raspon kazne ili se složiti sa rasponom kazne koji predloži odbrana. Pretresno vijeće ne obavezuje nijedan od ovih sporazuma.

Dana 24. jula 2003., Darko Mrđa je sklopio s Tužilaštvom sporazum o potvrdnom izjašnjavanju o krivici. U sporazumu se navodi: "Darko Mrđa je sporazuman s tim da se izjasni krivim po tačkama 2 i 3 Optužnice zato što činjenično jeste kriv i potvrđuje da snosi punu odgovornost za svoje postupke." Pretresno vijeće ga je proglasilo krivim po tim dvjema tačkama nakon što se uvjerilo da je izjašnjenje o krivici dato dobrovoljno, upućeno i nedvosmisleno; da postoji dovoljna činjenična osnova za postojanje krivičnog djela, te da je Darko Mrđa u njemu učestvovao.

Dana 28. avgusta 2003., optužba je zatražila da joj Pretresno vijeće odobri da imenuje vještaka koji će pregledati Darka Mrđu i nakon toga sastaviti izvještaj u svrhu izvođenja dokaza o olakšavajućim okolnostima od važnosti za odmjeravanje kazne. Dana 15. septembra 2003. Pretresno vijeće izdalo je nalog da se imenuje vještak koji će pripremiti izvještaj o psihološkom profilu Darka Mrđe. Imenovani vještak je dostavio svoj izvještaj 13. oktobra 2003.

Rasprava o kazni je održana 22. oktobra 2003.

IZJAVA DARKA MRĐE

"Časni sude, zahvaljujem Vam na ukazanoj prilici da na kraju ovog postupka koji se vodi protiv mene kažem nekoliko riječi. U Jugoslaviji, u državi u kojoj sam rođen, prije skoro 13 godina došlo je do tragičnog sukoba. Ja sam tad imao 23 godine. Želio sam isto kao i svi ljudi mojih godina. Želio sam prije svega mir i imao sam bezbroj planova za svoju budućnost. Zadnje što mi je palo na pamet je bio rat i krvoproliće. O ratu sam znao onoliko koliko su moji roditelji govorili, a oni su u vezi rata govorili najmanje. Nisam u to vrijeme mnogo obraćao pažnju na to. Smatrao sam da je rat nešto što je davna prošlost, nešto što se događalo prije nego što sam ja rođen.

Iskreno rečeno, do zadnjeg trenutka mislio sam da ću ja biti dio generacije koja će svoj životni vijek provesti u miru. Odrastao sam u socijalističkom sistemu, u školi su me učili o bratstvu i jedinstvu između raznih naroda koji žive u mojoj zemlji. Ipak, znao sam da su mnogi moji preci stradali u prethodnom ratu. Znao sam za logor Jasenovac. Međutim, tada sam bio ubijeden da je to nešto što je daleko iza mene i nešto što se mene ne tiče. Živio sam mirno sa svojim komšijama Muslimanima i Hrvatima. Živjeli smo jedni sa drugima, a ne jedni pored drugih. Družili smo se, a čak i ponekad imali smo mnogo više od toga. Kao mladić imao sam djevojaka koje nisu bile Srkinje. Nikad za to nisam dobio prijekor od roditelja.

Sa početkom 1990-ih godina sve se naglo promijenilo. Radio i televizija, novine, sve je bilo puno govora o ugroženosti Srba, Hrvata i Muslimana - zavisno od toga, čije je sredstvo informisanja. Odjednom, počeli smo da se dijelimo u načinu razmišljanja o istim stvarima. Ja to ni tada, a ni sada ne mogu objasniti i razumjeti. Duboko vjerujući da je moj narod i da nam ponovo prijeti opasnost kao što je bio Jasenovac, ja sam se iz iskrenih patriotskih razloga javio na mobilizaciju. Bio sam mlad, zdrav i jak, a takvi su najpotrebniji svakoj vojsci. Želio sam prije svega da branim svoj narod, a zadnje što mi je padalo na pamet je da napadam druge.

Kao takav, u kasno proljeće 92. dospio sam u interventni vod prijedorske policije. U Prijedoru su se odigravale grozne stvari. Najradije bih sve to izbrisao iz svog sjećanja. Moje komšije, Hrvati i Muslimani, morali su da odu. Kao policajac, ja sam u nekoliko navrata prije 21. avgusta i pratio i obezbjeđivao konvoje kojim su Muslimani odlazili iz Prijedora. Ne mogu reći da im je bilo dobro, ali znam da je većina njih stigla živa i zdrava u onom pravcu u kojem su krenuli.

Ujutro 21. avgusta saznao sam da trebam da pratim još jedan takav konvoj. Nisam sumnjao da će se bilo šta posebno dogoditi. Međutim, nije bilo tako. Po naredbi komandira interventnog voda, koji je kasnije poginuo na bihaćkom ratištu, pa mu ne želim sada pominjati ime, izdvojili smo dva autobusa puna vojnosposobnih muškaraca. Oni su ubijeni na Korićanskim stijenama, mjestu koje se nalazi između Skender Vakufa i Travnika.

Ja sam učestvovao u razdvajanju i ubijanju tih nedužnih ljudi. Iskreno se kajem. Zamolio bih za lično moje izvinjenje. Izvino bih se svim žrtvama i njihovim porodicama.

Časni sude, želio bih da mi vjerujete na ovaj način. Nisam to počinio zato što sam želio, ili uživao u tome. Nisam ja mrzio ni te ljude. Uradio sam to zato što mi je naredeno da to uradim. Moj komandir, koji je inače uživao veliki autoritet i strahopoštovanje, bio je prisutan i lično izdavao ta naređenja. U tim trenucima ja nisam imao snage da se usprotivim naređenju. Ja mogu sada dokazati šta bi se desilo da sam odbio naređenje. Uvjeravam Vas da bih sam bio ubijen. A na Vama je, časni sude, da mi vjerujete ili ne. Svi oni, moji drugovi iz interventnog voda, koji bi mogli da svjedoče o tome, i sami se za sebe boje i za svoju budućnost, i ne žele da svjedoče. Ja ih ne osuđujem zbog toga.

Časni sude, u proteklom ratu ja sam bio običan borac, bez čina i bez položaja. Bio sam na mnogim ratištima i borio se časno i pošteno. Tukao sam se sa neprijateljem, koji je bio naoružan. U tim sukobina ranjen sam tri puta. Ja nisam bio kukavica u ratu. I zbog toga mi je jako žao i teško za (za) ovo što se desilo na Korićanskim stijenama. Već tada sam tražio prekomandu u drugu jedinicu, jer nisam želio da ubijam nenaoružane civile. Do kraja rata bio sam častan vojnik i nisam napravio nijednu stvar iole sličnu onome što se desilo na Korićanskim stijenama. Sada, 11 godina poslije, još teže mi pada ovaj dio moje prošlosti koju bih najradije da izbrišem, ali znam da to nije moguće. U međuvremenu sam se oženio i imam dvoje djece, i do hapšenja živio sam jedan normalan život čovjeka koji je živio od svog rada. Nikad nisam odgovarao ni za najmaniji prekršaj u životu. Ja znam da porodice ljudi koji su izgubili život 21.08.1992. godine u meni gledaju ubicu i da im je moje izvinjenje neiskreno. Ipak, ja želim da im se najiskrenije izvinim i spreman sam za počinjeno djelo i da dobijem i da izdržim zasluženu kaznu.

Nadam se da će moje priznanje i kajanje bar malo doprinijeti tome da se ovakve stvari više ne dešavaju na našim prostorima. Nadam se da ću ovim ohrabriti i druge da učine isto što i ja, jer samo na taj način mogu skinuti dio velikog tereta koji ja nosim već ovih 11 godina. Znam da će me to pratiti i do groba. I još jednom bih zamolio za moje lično izvinjenje. Izvino bih se svim žrtvama i njihovim porodicama. I zahvalio bih se ovome časnom sudu što mi je dozvolio da se obratim. Hvala." (Darko Mrđa, rasprava o kazni, 22. oktobar 2003.)

PRESUDA O KAZNI PRETRESNOG VIJEĆA

Sporazum o izjašnjavanju o krivici sadrži činjenični osnov zločina koje je počinio Darko Mrđa. U avgustu 1992. u Bosni i Hercegovini je bio u toku oružani sukob. Taj sukob je uključivao rasprostranjene i sistematske napade na nesrpsko civilno stanovništvo opštine Prijedor. Darko Mrđa je potvrdio da su krivična djela za koja se potvrdno izjasnio o krivici bila dio tog rasprostranjenog i sistematskog napada.

Dana 21. avgusta 1992, Darko Mrđa je bio pripadnik interventnog voda policije u Prijedoru. Tog dana Darko Mrđa je u svom službenom svojstvu pripadnika policije učestvovao u pratnji organizovanog konvoja civila Muslimana, odnosno nesrba iz Tukova i logora Trnopolje u Prijedoru, koji se kretao prema opštini Travnik. Konvoj su činili autobusi i kamioni puni civila. Konvoj se zaustavio na jednom mjestu pored puta

uz rijeku Ilomsku, između Skender- Vakufa i planine Vlašić. Na tom mjestu, Darko Mrđa i drugi pripadnici interventnog voda izvršili su naređenje da se vojno sposobni muškarci odvoje od ostatka konvoja, pri čemu je između ostalog Darko Mrđa lično odabirao ljude znajući i očekujući da će ti ljudi biti ubijeni. Veliki broj muškaraca - procjenjuje se da ih je bilo više od dvije stotine - ukrcao je u dva autobusa. Darko Mrđa i drugi pripadnici interventnog voda odvezli su izdvojene muškarce u dva autobusa do Korićanskih stijena. Muškarcima iz jednog autobusa naređeno je da izađu iz autobusa, sprovedeni su do ivice puta iznad duboke provalije, gdje im je naređeno da kleknu, nakon čega su ubijeni iz vatrenog oružja. Muškarci iz drugog autobusa izvođeni su u manjim grupama po dvojica ili trojica i strijeljani. Zajedno s drugim pripadnicima interventnog voda, Darko Mrđa je lično i direktno učestvovao u njihovom izvođenju, čuvanju, sprovođenju, strijeljanju i ubistvu nenaoružanih muškaraca na Korićanskim stijenama. Osim dvanaestorice muškaraca koji su preživjeli pokolj, ubijeni su svi muškarci koji su izvedeni iz ta dva autobusa.

Prilikom odmjerenja kazne, Pretresno vijeće je u obzir uzelo težinu tog krivičnog djela, kao i otežavajuće i olakšavajuće okolnosti.

Kod utvrđivanja težine krivičnih djela, Vijeće je uzelo u obzir razmjer i opštu prirodu počinjenih djela, ulogu koju je imao Darko Mrđa i posljedice krivičnih djela po žrtve i njihove porodice. Što se tiče razmjera krivičnih djela, nije bilo moguće utvrditi tačan broj civila koje je Darko Mrđa lično ubio. Međutim, nije bilo sporno da je on učestvovao u pokolju velikih razmjera u kojem je oko 200 civila lišeno života. Pretresno vijeće je smatralo da Darko Mrđa nije bio "arhitekt" tog pokolja i da je zajedno s drugim pripadnicima interventnog voda postupao prema naredbama. Uprkos tome, činjenica da je lično učestvovao u odabiru civila koji će biti ubijeni, a zatim u njihovom ubistvu i pokušaju ubistva, znajući da se provodi rasprostranjen i sistematski napad na civile čini njegove zločine naročito teškim. Najzad, Vijeće je težinu Mrđinih zločina procijenilo i u svjetlu njihovog uticaja na žrtve i posljedica koje su ostavili na njihove porodice i to je smatralo otežavajućim faktorom. Pretresno vijeće je zaključilo da bi kazna trebala odražavati ukupnu okrutnost i nečovječnost direktnog učestvovanja Darka Mrđe u strijeljanju više od 200 civila od kojih su svi osim njih 12 ubijeni.

Osim toga, Pretresno vijeće je zaključilo da je činjenica da je znatan broj ovih žrtava prethodno bio zatočen u logorima, zbog čega su bile posebno bespomoćne, otežavajući faktor pri odmjerenju kazne.

Što se tiče olakšavajućih okolnosti, Vijeće je u obzir uzelo saradnju Darka Mrđe s Tužilaštvom. Vijeće je takođe smatralo da potvrdno izjašnjavanje Darka Mrđe o krivici pridonosi ustanovljavanju istine vezane uz zločine počinjene na Korićanskim stijenama i da može pridonijeti pomirenju među narodima Bosne i Hercegovine. Vijeće je usput napomenulo da je njegovo izjašnjavanje o krivici omogućilo da se izbjegnu troškovi dugog suđenja i potreba da veliki broj žrtava i svjedoka dolazi svjedočiti pred Međunarodnim sudom. Stoga je njegovo potvrdno izjašnjavanje o krivici smatrano olakšavajućim faktorom. Osim toga, Vijeće je smatralo da je Mrđin izraz kajanja bio iskren i da ga treba uzeti u obzir kao olakšavajući faktor. Vijeće je zaključilo da se lične prilike Darka Mrđe trebaju razmotriti kao olakšavajući faktori, ali da im se u tom pogledu ne treba pripisati velika težina.

Dana 31. marta 2004., Pretresno vijeće je izreklo presudu kojom je Darka Mrđu proglasilo krivim na osnovu individualne krivične odgovornosti (član 7(1) Statuta Međunarodnog suda) za:

- ubistvo (kršenja zakona i običaja ratovanja, član 3),
- nehumana djela (zločini protiv čovječnosti, član 5).

Kazna: 17 godina zatvora.

Dana 23. novembra 2004., Darko Mrđa prebačen je u Španiju na izdržavanje preostalog dijela kazne. U izdržavanje kazne je uračunato vrijeme koje je proveo u pritvoru od prebacivanja na Sud 14. juna 2002.